

відносин щодо допомоги у сфері психічного здоров'я та визначеності суб'єктів надання такої допомоги.

Література:

1. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 р. № 4223-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text> (дата звернення 10.03.2025 р.)

2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я»: Наказ МОЗУ від 29.03. 2002 р. № 117 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n2257> (дата звернення 10.03.2025 р.)

3. Порядок надання психосоціальної допомоги та психосоціальних послуг щодо питань психічного здоров'я, у тому числі щодо запобігання суїциду і психосоціального компоненту реабілітації ветеранів війни та інших груп населення: Наказ МОЗУ від 25.01.2024 р. №126/41471 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0126-24#Text> (дата звернення 10.03.2025 р.)

4. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю: Наказ МОЗУ від 13.12.2023 р. № 2118 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0129-24#n4> (дата звернення 10.03.2025 р.)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-4>

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ВПЛИВ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ

Жеманюк Світлана Павлівна

*аспірант кафедри психології,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Психологічне благополуччя є однією з ключових характеристик позитивного функціонування особистості. Його рівень визначає соціальну адаптацію, професійну реалізацію та загальну якість життя. У сучасному науковому дискурсі відзначається інтерес, що постійно росте, до цього феномена, що зумовлено його складною багатовимірною природою [1]. У цьому контексті актуальним є визначення основних детермінант психологічного благополуччя, аналіз

його впливу на різні соціальні групи, а також розгляд сучасних викликів, які впливають на цей показник у динамічних соціально-економічних умовах.

Метою дослідження є аналіз основних детермінант психологічного благополуччя, їхнього впливу на різні соціальні групи, а також визначення сучасних викликів, що можуть впливати на цей показник у мінливих соціально-економічних умовах.

Методи дослідження включають аналіз наукової літератури, порівняльний аналіз теоретичних підходів до вивчення психологічного благополуччя та узагальнення емпіричних даних, отриманих у сучасних дослідженнях.

На сьогодні психологічне благополуччя досліджується з урахуванням різних підходів, які охоплюють як біологічні, так і соціальні фактори [2]. У науковій літературі виділяють декілька основних груп детермінант [3–5]. Зокрема, біологічні фактори включають генетичну схильність, особливості нервової системи, рівень емоційної стійкості та індивідуальні психофізіологічні характеристики. Водночас соціальні фактори охоплюють вплив міжособистісних взаємодій, рівень соціальної підтримки, а також якість комунікації в родині та суспільстві. Окрему увагу приділяють економічним аспектам, таким як матеріальна стабільність та можливості особистісного зростання [6, 7].

Значна увага приділяється й впливу професійного середовища на психологічне благополуччя. Так, рівень стресу, робоче навантаження, підтримка колективу та можливості кар'єрного розвитку безпосередньо визначають рівень емоційної стійкості працівників [1]. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз благополуччя серед студентської молоді, оскільки освітнє середовище формує стресостійкість, адаптаційні механізми та сприяє професійному становленню особистості [8]. Окрему увагу варто приділити психологічному благополуччю студентської молоді. Дослідження свідчать, що рівень навчального стресу, підтримка з боку викладачів та однокурсників, фінансова стабільність і професійні перспективи суттєво впливають на психологічний стан студентів. Зокрема, студенти, які отримують достатній рівень соціальної підтримки, демонструють вищі показники академічної успішності та мають нижчий рівень емоційного виснаження.

Пандемія COVID-19 стала серйозним викликом для всіх сфер життя, зокрема й освітнього процесу [9]. Вимушений перехід на дистанційне навчання та обмеження соціальних контактів призвели до зростання рівня стресу та психологічного напруження серед студентської молоді. Дослідження вказують, що хоча цифрові технології сприяли підтримці

соціальних зв'язків, водночас вони стали чинником посилення відчуття самотності та ізоляції [10].

З огляду на це, перспективними напрямками подальших досліджень є визначення детермінант психологічного благополуччя серед здобувачів. Крім того, аналіз впливу навчального навантаження та професійного стресу на психологічний стан молоді. В цьому контексті слід також додати й дослідження соціальної підтримки як ключового фактору формування стресостійкості в освітньому середовищі та розробка ефективних стратегій психологічної адаптації здобувачів до змін у соціальних та економічних умовах.

Отже психологічне благополуччя є багатофакторним явищем, яке формується під впливом біологічних, соціальних, економічних та освітніх детермінант. Окрему увагу необхідно приділити молоді, адже освітнє середовище суттєво впливає на їхнє благополуччя та майбутнє професійне становлення. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку ефективних програм підтримки студентів та формування сприятливого середовища для їхнього розвитку.

Література:

1. Волинець Н. В. Психологічні особливості особистісного благополуччя в професійній сфері життєдіяльності. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. 210 с.
2. Карамушка Л. М., Креденцер О. В., Терещенко К. В., Лагодзінська В. І., Івкін В. М., Ковальчук О. С. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій: психологічний практикум. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 187 с.
3. Сердюк Л. З. Фактори психологічного благополуччя студентів медичних спеціальностей: результати дослідження // Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2018. Т. 6, Вип. 14. С. 51–59.
4. Пахоль Б. Є. Суб'єктивне та психологічне благополуччя: сучасні і класичні підходи, моделі та чинники // Український психологічний журнал. 2017. № 1. С. 80–104.
5. Кашлюк Ю. І. Основні чинники, які впливають на психологічне благополуччя особистості // Проблеми сучасної психології. 2016. № 34. С. 170–186.
6. Kötter T., Fuchs S., Heise M., Riemenschneider H., Sanftenberg L., Vajda C., et al. What keeps medical students healthy and well? A systematic review of observational studies on protective factors for health and well-being during medical education // BMC Medical Education. 2019. Vol. 19, No. 1. P. 94. DOI: 10.1186/s12909-019-1535-3.

7. Killingsworth M. A. Experienced well-being rises with income, even above \$75,000 per year // Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 2021. Vol. 118, No. 4. e2016976118. DOI: 10.1073/pnas.2016976118.

8. Федотова З., Абдрыхімова Ц., Клебан К. Психічне здоров'я студентів-медиків під час пандемії COVID-19: літературний огляд // Psychosomatic Medicine and General Practice. 2023. Т. 8, № 1. e0801415–e0801415. DOI: 10.26766/pmgrp.v8i1.415.

9. Пандемія COVID-19 в Україні: соціальні наслідки. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 406 с.

10. Хмурова В., Гращенко І. Дистанційна освіта в період пандемії COVID-19 // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2020. № 3. С. 135–146.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-5>

СТАРІННЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ількова Наталя Юріївна

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
першого року навчання*

кафедри психології,

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Актуальність проблеми старіння населення

Старіння є однією з найбільших демографічних трансформацій сучасності, що торкається всіх країн світу. Суспільство вважається відносно старим, коли частка населення віком від 65 років перевищує 7%. В Україні вона досягла 16,7%, а серед сільських жителів – 19,8%. Тому населення нашої країни вважають старим [2, с. 12]. Найшвидше старіють розвинуті країни, де понад 30% населення складають люди старше 60 років. Зростаюча тривалість життя, зокрема, завдяки медичним досягненням та покращенню умов життя, стає важливим чинником, що впливає на економіку та соціальну інфраструктуру. Своєю чергою, це створює низку викликів для людей старшого віку, а